
Analyse du jeu des Échecs

Beschrijving

Deze keer wil ik mijn oudste schaakboek eens aan een nader onderzoek onderwerpen. Dat is niet het oudst bekende schaakboek (sinds de uitvinding van de boekdrukkunst), want dat is een boek met de titel *Repeticion de Amores y Arte de Axedres* van *Luis Ram  rez de Lucena* (1475  1530), een Spaans dichter en schaker.

Lucena

Dat boek bestaat uit twee gedeelten, het eerste gaat over de liefde en het tweede gaat over schaken. Het boek behandelt een tiental openingen waaronder het *Italiaans*, *Frans* en *Scandinavisch*! Wij kennen *Lucena* nu voornamelijk van de *Lucena* positie in het toreneindspel.

En dat is eigenlijk helemaal fout, want *Lucena* gaat in zijn boek helemaal niet in op eindspelen!

Salvio

  Zijn   positie duikt voor het eerst 100 jaar later op in een ander schaakboek en wel *Il Puttino* (1634), een roman over de carri  re van een collega schaakspeler, *Leonardo da Cutri*, geschreven door *Alessandro Salvio*.

Il Puttino betekent in het Italiaans   het kindje   en was de bijnaam voor *Da Cutri* die leefde van 1542 tot 1597 en blijkbaar klein van stuk was.

Da Cutri verloor in 1560 in Rome een schaakmatch van Ruy Lopez. Maar daartegenover stond dat hij het allereerste internationale schaaktoernooi in 1575 in Madrid gewonnen heeft.

Beide genoemde antiquarische boeken heb ik niet, maar wel:

Philidor

- *Analysis of the game of Chess* door *Francois Andre Danican Philidor* (uit 1790)

Natuurlijk heb ik niet een originele versie, maar een versie die door Google is gescand en vervolgens aan iedereen ter beschikking wordt gesteld op de site books.google.nl.

Het gescande boek is niet het Franse origineel   Analyse du jeu des   checs   uit 1749, of de tweede druk uit 1777 of de derde uit 1790, maar een uitgebreidere Engelse versie; *Philidor* noemt het zelf een supplement op het origineel. Onduidelijk (althans voor mij) is het of *Philidor* zelf de tekst in het Engels heeft aangeleverd. Dat zou op zich best kunnen want *Philidor* verbleef meerdere jaren afwisselend in Engeland en Nederland, namelijk van 1747 tot 1754.

Philidor speelde vanaf 1740 regelmatig in het schaakmekka van Frankrijk: het *Caf  de la R gence*. Hij kreeg daar zijn   schaakopleiding   van de beste speler van Frankrijk: Legall de Kermeur. In ditzelfde caf  speelde hij ook een partij tegen een vriend uit   New England  , namelijk *Benjamin Franklin*.

In zijn beroemde boek   *Analyse du jeu des  checs*   analyseert *Philidor* negen verschillende openingen. In bijna alle gevallen wordt in die openingen gestreefd naar een sterk en defensief centrum bezet door pionnen.

Hij is de eerste die de waarde van een pion en de pionnenstructuur herkent. Dat wordt ook duidelijk uit zijn best bekend gebleven advies:   *Pionnen zijn de ziel van het schaakspel.*   Letterlijk schrijft hij:   *Mijn belangrijkste doel is erkenning voor mijzelf te krijgen door middel van een idee waaraan nog niemand gedacht heeft of niet in staat was het in praktijk te brengen. En dat idee is: goed spel met de pionnen, zij zijn de ziel van het spel. Zij alleen bepalen de aanval of de verdediging, en de winst of het verlies van de partij is volledig afhankelijk van hun goede of slechte opstelling.*  

In het boek analyseert hij ook een aantal eindspelen, waaronder toren vs toren en loper. Die analyses zijn nog steeds onderdeel van de hedendaagse theorie. Hij liet ook een remise techniek zien in het toren vs toren en pion eindspel: nu bekend als de *Philidor Positie*.

In het voorwoord van de versie van het boek dat die ik hier nader bekijk, geeft hij zelf al aan waarom het een bijzonder boek is:   *France has at all times had good players, but they have neglected to impart their discoveries to the public; and I believe I am the first of my nation, who has taken upon himself to set forth in a true light the theory and practice of this game.*  

En tenslotte:

  *As I ascribe the succes of my first treatise to the notes that accompany the text, and by which the general rules must have been learned, I follow the same method in this Supplement; and I am persuaded I have brought to perfection the theory of a game, which many illustrious authors, as Leibnitz, etc. rank in the number of the sciences.*  

Laten we eens kijken of hij dat waar maakt! Ik neem hiervoor maar meteen de eerste de beste partij die hij in zijn boek bespreekt. Omdat het een Engels boek is wordt een vorm van de uitgebreide Engelse notatie gebruikt om het verloop van de partij weer te geven:

1.

W. *The king  s pawn, two moves.*

B. *The same.*

2.

W. *The king  s bishop, at his queen  s bishop  s fourth square.*

B. *The same.*

Voor het gemak van de lezer ga ik maar verder in de Balans notatie en vertaal de annotaties van *Philidor* (mijn eigen kanttekeningen zet ik tussen haakjes en hier en daar verkort ik de Engelse notatie):

Je dient JavaScript te activeren om de weergave van een schaakpartij te optimaliseren.

Al in de eerste partij die hij in het boek behandelt komen een aantal kenmerken van *Philidor*'s kijk op het spel aan de orde:

- Creëren van een sterk pionnen centrum
- Pionnen mobiel houden
- Pionnenstelling prioriteit geven boven stukken spel
- Samenwerking Lopers en pionnen
- Relatieve waarde van specifieke pionnenstellingen (dubbelpion bijv.)
- Opmarsen met vrijpionnen

Grappig om te zien dat de historie van theoretische verhandelingen over het schaakspel een zekere gelijke tred houden met de volgorde waarin je je die als individuele speler eigen maakt!

Datum aangemaakt
2021/11/23

default watermark